

nebo, mu spet vse oznanjuje vsegamogočnost božjo; on vidi, da tam gredó svetovi krog svojih sonc po tisti glavni postavi, po kateri tudi jabelko z drevesa pade. Zdaj previdi, kaj da ima zemlja za človeka; ni mu treba družega kot dobre volje in pravega uma, in lahko si zbere, kar mu koristi za njegov namen; — tukaj najde obile zaklade za dušno in telesno napredovanje.

Starozgodovinski pomenki.

O istrijskih božanstvih.

II.

(Dalje.)

Naj se nikdo ne čudi, da so feniško-kolhiške Athene pod trojnim imenom znane bile. Saj se Athene tudi velijo: Pallas, Tritogeneia, Korja, Koriphasia itd. po razni svoji delavnosti. K prvemu članku še dostaviti imam, da se je tudi eden kolhiških kraljev velel Aeetes — Eetes, katero ime je brez dvombe po božici Aea, Eia nastalo ¹⁾. Temu je Phriksus poklonil zlato runo za gostoljubno sprejetje. Aeetes pa mu je dal svojo hčer, katero Hygin ²⁾ imenuje Evenia, Apollodor ³⁾ pa Jophassa, v katerih imenih spet vidimo semitiške korenike. Phriksus je svojo ladijo imenoval Krios, der Widder, in ta beseda spet opominja na semitiško kar, der Bock, Widder. Iz feniškega je prišla ta, kakor tudi dosti drugih semitiških besed v gerški jezik ⁴⁾. Mislim, da je to dokazov dovolj za feniško pleme Kolharjev in Istrijancov. Istrijanci toraj niso Iliri, kakor Zeus misli. Iliri spadajo v indoeuropejsko rodbino, Istrijanci so semitiški naseljenci. Ali pa Iliri spadajo v iztočno-ariško, to je, indiško deblo, ali pa v zapadno-ariško, to je, medopersiško, ni še dognano. Pelazgarje novejši historiki, kakor Kortüm ⁵⁾ štejejo k rodbini Irančev, to je, k ravno isti, iz ktere so izšli Baktrijanci, Perzarji in Medijanci. Bili so toraj Pelazgi zendišk rod, kar tudi Herodot ⁶⁾ terdi, rekši, da je jezik Pelazgarjev bil vlastovit in različen od helenskega. Vendar v ožji sorodnosti, kakor Helenci in Pelazgarji so stali Pelazgarji in Iliri. in rekel bi, da so si bili kervni bratje.

Illyrios je bil sin Kadma, Illyriova mati se je velela Harmonia ⁷⁾.

Tudi vprašanje ni še rešeno, kdo je prej prišel v Evropo, Helenci ali Pelazgarji. Tri sto let je terpel narodni boj med Helenci in Pelazgarji od leta 1500—1200 pred Kristusom.

Gledišče boja je bilo večidel v Tesalii, Bōotii, Attiki in v Peloponezu ⁸⁾, in tako se dá soditi, da so iztočno-ariški Heleni prej te pokrajine posedovali, kakor iranski Pelazgarji in Iliri. (Konec sledi.)

Jezikoslovna drobtinica.

Še enkrat „Vulgarnamen“ in „Spottnamen“.

Za „Vulgarnamen“ nisem pri hribovcih kamniške okolice nikoli drugači slišal, kakor perimek (priimek) ali primek, za „Spottnamen“ pa percovnik ali pricovnik. Perva beseda je tudi okoli Save in Kranja znana, druga ne, in je sploh v rabi „za zmerjanje“; na pr.: „Ongávi Peter vé vsakemu percovnik dati“. Percovnik je tudi, če se namesti Miha reče Miháč, namesti Peter, Petráč, namesti Jože, Jožin itd. Ker pa percovnik večkrat za perimek rabimo, je lahko razumeti, ako na vprašanje: kako se pravi pri ti hiši? dobimo odgovor: „z zmerjanjem“ se pravi pri Jurkovcu, Boštjanovcu, Tomaževcu“ itd.

Pa bo kdo vprašal: ktera teh besed bo za „Vulgarnamen“ boljša: „z zmerjanjem“ ali „perimek“?

Če le poverhoma pretresemo, odkod da izvira „Vulgarnamen“, bo vsak spoznal, da bo perimek boljši, kader je za splošno rabo, — „z zmerjanjem“ pa le za „Spott-Vulgarnamen“.

Izvira pa „Vulgarnamen“ hiš:

1) iz kerstnih imen, tako: „pri Klemenu“, „pri Tomažu“ itd.;

2. iz opravil ali obertnije prebivavcev, kakor: „pri Mežnarju“, „pri Tkavcu“ itd.;

3) iz lege hiš, na pr.: „pri Potočniku“ (čigar hiša je za potokom), „pri Smerečniku“, „pri Končniku“ (na koncu); in

4) iz posebnih prigodkov ali vzrokov, kakor: „pri Cesarji“, „pri Veselu“, „pri Oblaku“ itd. Sšk.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Tersta se nam je 25. jan. pisala vesela novica, da zdravje ljubljenega našega Koseski-ga čedalje krepkeje prihaja, in čeravno mu neugodno vreme letošnje zime ni brez vse škode bilo, ni to celó nič poderlo upanja, da prihodnje poletje, ako Bog dá, bo slavni naš rojak sopet na terdnih nogah. Veseli povemo to novico brezštevilnim častiteljem njegovim, ki neprenehoma poprašujejo za zdravje njegovo.

Od Zile 22. jan. M. M. — Letošnja zima je čudna; v decembru tak nenavaden mraz, sadaj v januarji pa tako spomladno vreme; vse se nad tem čudi. „Serbski dnevnik“ piše prvega, — po našem 13. januarja *) iz Novosada: „Vreme je še jednako mehko. Včera i predvčera je na veliko čudo kazal toplomer med okni na soncu 24 stop toplote. Okna se povsoda široma odpirajo i peči ne kuri nikdo. — Takove toplote v toj dobi leta i po takom ostrom mrazu ne pomni ovde nikdo“. Da je v vojvodini serbski okoli Novega Sada tako toplo, je gotovo nenavadno, pa še čudneje je, da je tako toplo tudi v našem gornatem gorjanskem pogorji. Vlažno je skorej kakor v proletji, v spomladi. Nektare dni je deževalo, je opralo sneg do dobrega, kateri kopni na sončni in osojni strani. Pred cerkvijo je trata kopna in se zeleni. Na sončni strani Dobrača (Villacher Alpe) je kopno do planine i na kopnem cvetejo veselo bele kurjice in višnjevorudeči vres. Sadaj je skoro resnica, kakor naši Slovenci pod lipo tisti visoki raj pojo:

Pri Zili rože rastejo
Pozimi no poleti,
Kdori hoče tergat je,
Naj gré k Zili po nje.

*) Serblji, Bulgari, Rusi, Gerki i vsi pravoslavni narodi se derže starega kolendra i njih leto gré 12 dni pozneje kakor naše; 13. januarji po našem je za pravoslavne novo leto, i 1. januar. Ako hočemo naše čislo (Datum) po starem kolendru napisati, moramo odšteti 12 dni; ako pa hočemo zvediti iz čisla po starem čislo naše, moramo prišteti, dodati 12 dni. V krajih, kjer naši ljudi s pravoslavnimi zmešoma živé i v novinah i časnikih ondašnjih je lepa i potrebna navada zajedno napisati i to takole: 10./22., to je, 10. dan po starem, 22. dan pa po našem kolendru. Pis.

¹⁾ Glej Tzetzes ad Lycophron 22.

²⁾ Hygin fab. 3.

³⁾ Schol. Apollod II., 1153, 1155.

⁴⁾ Primeri Meyerhoff de Phoenicum in antiquissima Graecia vestigiis. Gotting. 1794 str. 20.

⁵⁾ Kortüm „Geschichte Griechenlands“ str. 9.

⁶⁾ Herodot I., primeri IV. 137.

⁷⁾ Apollodor (III. 4. 5.) piše, da Illyrius je sin Kadma in Harmonie, ktere sta se le v Ilirii rodila. Brez dvombe je Apollodor hotel reči: Iliri in Feničani so se zmešali v en rod. Lepo piše učeni Kanne (Mythol. XXXI) „Der Name Kadmus bedeutet einen Morgenländer, und der seiner Tochter Semele eine nördliche Phönizierin und Syrerin. Zu bemerken ist übrigens wohl, dass nach der Sitte der Fabel die Schicksale eines ganzen Völkerstammes zu Schicksalen eines einzigen Helden werden, welcher überall hingewandert war, wo Morgenländer wohnten. So sucht Kadmus seine Schwester Europa, d. h., Kadmeer — Morgenländer wandern nach Europa. So bedeutet auch: Kadmus zeugte mit Harmonia erst in Illyrien den Illyrius so viel, als zwischen den Phöniziern und Illiriern ist eine Stammesvermischung geschehen.“

⁸⁾ Glej Kortüm str. 17. 18.